

VERTROUWELIJK

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 F

Stg. GEHEIM

MAANDOVERZICHT

No. 7-8 1963

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

V E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht no. 7/8 - 1963

(Tijdvak 1-7-1963 t/m 31-8-1963)

I N H O U D

	Blz.
I. <u>Communisme Internationaal</u>	
De brief van 14 juni 1963 van het centraal comité der CP-China	1
Tegenstrijdige stellingname Peking/Moskou	2
II. <u>Activiteiten van de Communistische Partij Nederland</u>	
Partij-commentaren op de Kabinetsformatiepogingen	8
Opmerkelijke uitspraken van Paul de Groot t.a.v. geschilpunten in de internationale communistische beweging	10
Hernieuwde propaganda onder studenten en scholieren	15
III. <u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
Wereldvredeesraad contra Chinees-communistische beschuldigingen	16
De Nederlandse Vredeesraad en de Kernstopconferentie	17
Het geschil Moskou-Peking en het 5e IDVF-congres	17
Het proces in de DDR tegen Dr. Globke, steun van "Verenigd Verzet 1940-1945"	19
IV. <u>Communistische activiteiten in het bedrijfsleven</u>	
Het ledenverloop van de "plaatselijke bedrijfs- bonden"	21
Enkele arbeidsconflicten	22
Zwenkend standpunt t.a.v. het euvel van de "koppelbazen"	23
V. <u>Andere Groeperingen</u>	
Reactie van de SWP op een rede van de CPN-voor- zitter	24
Bijstand aan Algerije, internationale conferentie	25
Zevende wereldcongres Vierde Internationale	28
<u>Buitenlands reisoverzicht</u>	29
<u>Stakingsoverzicht juli / augustus 1963</u>	32
<u>Agenda</u>	35.

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

Het geschil Moskou-Peking in een nieuwe fase

(Zie MO 4-1963, blz. 4-8)

Nadat het centraal comité van de CPSU in zijn brief van 30 maart de eigen standpunten nogmaals tegenover die van de CP-China had geplaatst en in beginsel had ingestemd met een topgesprek over alle geschilpunten, opgesomd in de brief van de Chinese partijleiders d.d. 9 maart, scheen de polemische gedachtenwisseling tussen Moskou en Peking voorlopig gesloten te zijn.

Vrij algemeen werd aangenomen, dat het overleg, waartoe beide partijen zich bereid hadden verklaard, op korte termijn nog niet te verwachten viel. Zoals de situatie omstreeks deze tijd lag, gold immers nog steeds de waarschuwing van Chroestsjow (in zijn rede tot het in januari van dit jaar gehouden SED-congres), dat een conferentie, zolang de gemoederen verhit waren, wellicht juist tot nog grotere spanningen zou kunnen leiden. Velen bleven zelfs nog sceptisch gestemd toen medio mei bekend werd, dat de CP-China en de CPSU elk een delegatie hadden benoemd - respectievelijk onder leiding van Teng Hsiao-ping en van Soeslow - voor een ontmoeting in Moskou, waarvan de aanvangsdatum eerst op 15 juni, later op 5 juli werd bepaald. In de tweede helft van juni leek het er dan ook steeds meer op, dat beide partijen elkaar door demonstraties van vijandigheid trachtten te forceren van het voorgenomen overleg af te zien.

Op 15 juni bezorgde de Chinese ambassadeur in de Sowjet-Unie een op de 14e gedateerde brief van zijn partijleiding aan het adres van het centraal comité van de CPSU. De brief sloeg in als een bom wat kennelijk de bedoeling van de Chinese leiders moet zijn geweest. Het was niet minder dan een aanslag op het Kremlin zelf als het centrum van de communistische wereldbeweging.

Het centraal comité van de CPSU maakte onmiddellijk bekend dat het ongewenst was de tekst ervan te publiceren en kwalificeerde de brief uit Peking in een resolutie, aangenomen op een plenaire zitting van 18 tot 21 juni, als "onjuist en lasterlijk". Het was een kwalificatie die Moskou en Peking al spoedig over en weer op nog andere ver-

klaringen van de tegenpartij zouden toepassen.

Uit tal van berichten bleek dat de Chinese communisten zich echter aan de Russische bezwaren tegen publicatie van de brief van 14 juni geenszins wensten te storen. Deze werd in vele talen, zowel in als buiten de Sowjet-Unie, op ongekend ruime schaal verspreid door ambassades, persagentschappen, studenten, kortom officiële en niet-officiële vertegenwoordigers van de Chinese Volksrepubliek. De Sowjetregering zag zich genoodzaakt vijf Chinezen, onder wie drie leden van de Chinese ambassade, wegens het verspreiden van het document uit te wijzen. Tot verontwaardiging van Moskou werden de uitgezonden in Peking feestelijk ontvangen. De Chinese ambassadeur in Oost-Berlijn kreeg van de Oostduitse regering een strenge reprimande omdat hij een vertaling van de brief aan een Westduits persagentschap had toegezonden. Tegen het Chinese persbureau te Praag werden om soortgelijke activiteiten repressaillemaatregelen genomen. Het bureau werd op last van de Tsjechoslowaakse autoriteiten in augustus gesloten.

Een maand na ontvangst van de Chinese brief gaf de Sowjet-Russische partijleiding haar verzet tegen het openbaar maken van de inhoud ervan op. Zij publiceerde het document in de "Prawda" van 14 juli, vergezeld van commentaar in de vorm van een uitvoerige "open brief" aan de eigen partijleden. De mislukking van het op 5 juli begonnen topperleg in Moskou was toen reeds in zicht.

Het was intussen voldoende duidelijk geworden waarom de Chinese brief van 14 juni de Sowjetleiders obsedeerde. Hoewel aangekondigd als een antwoord op de brief van de CPSU van 30 maart was het document naar stijl en inhoud iets wezenlijk nieuws.

Het is een indrukwekkend manifest dat in 25 punten "de" politieke leer van de internationale communistische beweging bevat en boudweg stelt, dat buiten die leer geen zaligheid mogelijk is.

De revolutionaire lijn

De toon van Pekings brief aan Moskou en het wereldproletariaat wordt geheel bepaald door de eerste en meest algemene stelling waaruit alle volgende stellingen worden afgeleid, nl.: "De algemene lijn van de internationale communistische beweging dient gebaseerd te zijn op de revolutionaire marxistisch-leninistische theorie betreffende de historische zending van het proletariaat". De revolutie dient van deze algemene lijn het centrale thema te blijven. Er bestaan, aldus

Peking, verschillende opvattingen met betrekking tot de Verklaringen van Moskou van 1957 en 1960. Alles draait daarbij om de vraag of men al dan niet de revolutionaire beginselen van die twee Verklaringen erkent, of men de algemene geldigheid van de weg der Oktoberrevolutie aanvaardt en of men al dan niet aanneemt, dat het noodzakelijk is voor de volkeren die nog onder het imperialistische en kapitalistische regime leven om de revolutie te ontketenen en voor de volkeren, die zich reeds op weg naar het socialisme bevinden, om de revolutie ten einde toe door te voeren.

De revolutionaire beginselen, bevestigd in de Verklaringen van Moskou van 1957 en 1960, vereisen - aldus Peking - eenheid van alle proletariërs ter wereld, eenheid van deze met alle verdrukte volken en naties ter bestrijding van het imperialisme en de reactie; het streven naar wereldvrede, nationale bevrijding, volksdemocratie en socialisme; het versterken en uitbreiden van het socialistische kamp, teneinde de wereldrevolutie "stap voor stap" naar haar volledige zegepraal te voeren en een nieuwe wereld op te bouwen zonder de uitbuiting van de mens door de mens. Er moet derhalve "een breed verenigd front" worden gevormd, met als kern daarvan het socialistische kamp en het internationale proletariaat. Dit front moet de imperialisten en de reactionairen, in de eerste plaats die van de Verenigde Staten, bestrijden en in het isolement drijven. Dit vordert het onverschrokken mobiliseren van de massa's, het vermeerderen van de revolutionaire krachten en het winnen van de middenklassen.

Elke communistische of arbeiderspartij moet de universele waarheid van het marxisme-leninisme verenigen met de concrete praktijk van de revolutie en van de opbouw in eigen land.

Volgens Peking dient daarbij nog steeds te worden uitgegaan van vier categorieën van tegenstellingen in de wereld van vandaag, namelijk de tegenstellingen tussen:

1. het socialistische en het imperialistische kamp;
2. het proletariaat en de bourgeoisie in de kapitalistische landen;
3. de verdrukte naties en het imperialisme en
4. de imperialistische landen en de groepen van het monopoliekapitaal onderling.

Volgens Peking zullen deze tegenstellingen - die overigens nauw met elkaar verband houden - slechts door revoluties kunnen worden opgelost. Het imperialistische kamp - verscheurd door interne conflicten die niet door internationale accoorden kunnen worden verzoend -

ziet zich omsingeld door het socialistische kamp en het wereld-proletariaat. Daarom moet het wereldproletariaat, gesteund door de macht van de socialistische landen, alle krachten verenigen die verenigbaar zijn, voordeel putten uit de innerlijke verdeeldheid van de vijand en een zo breed mogelijk eenheidsfront vormen, vooral tegen het Amerikaanse imperialisme en zijn lakeien. Omdat echter de imperialistische heerschappij het meest verzwakt is in de uitgestrektheden van Azië, Afrika en Latijns-Amerika vormen deze gebieden thans de voornaamste stormzone van de wereldrevolutie. Hier worden aan het imperialisme de zwaarste slagen toegebracht. Daarom is het ook, dat de gehele revolutionaire zaak van het internationale proletariaat uiteindelijk van het verloop van de bevrijdingsstrijd in deze gebieden afhangt. De arbeidersklasse van de kapitalistische landen van Europa en Amerika zal zelfs zonder eenheid met de verdrukte naties en zonder hun bevrijding, haar eigen bevrijding nimmer kunnen verwirkelijken.

Over de wijze waarop het proletariaat in de kapitalistische landen de strijd tegen de uitbuitende klassen dient te voeren, spreekt Peking eveneens onverzoenlijke taal. De proletarische partijen dienen uit te gaan van het standpunt van de klassenstrijd en de revolutie en de richtlijnen te volgen, die de marxistisch-leninistische theorie geeft over de proletarische revolutie en de dictatuur van het proletariaat. Wellicht is onder bepaalde omstandigheden een vreedzame weg naar het socialisme mogelijk. De partij van het proletariaat zal er echter goed aan doen zich voor te bereiden op een niet-vreedzame ontwikkeling, omdat de overwinning hoogst waarschijnlijk bevochten zal moeten worden in een gewelddadige strijd. De partij die haar hoop vestigt op een vreedzame ontwikkeling zal de revolutionaire wil van het proletariaat verlammen, zichzelf ideologisch ontwapenen en tenslotte in algehele lijdzaamheid wegzinken. Daarmee zou de revolutionaire zaak van het proletariaat begraven zijn.

Uit dit alles blijkt dat de "Voorstellen omtrent de algemene lijn van de internationale communistische beweging", zoals de brief van de CP-China getiteld is, uiteindelijk slechts draaien om één woord: "revolutie". Dat de Chinezen de betekenis van dit woord ten volle en in haar oorspronkelijke zin tot haar recht willen doen komen, is bepalend voor de fundamenteel tegenstrijdige opvattingen van Moskou en Peking, ook waar deze woordelijk hetzelfde zeggen. Dit leidt in laatste instantie tot een volledige afwijzing van de lijn

van Moskou.

Kritiek op de lijn van Moskou

Peking maakt Moskou scherpe verwijten, bovenal inzake het huidige coëxistentiebeleid, dat het blijkbaar de grootste sta-in-de-weg voor een wereldrevolutionaire opmars acht. Terloops wordt in de brief het coëxistentiebeleid van de CPSU "onder leiding van Lenin en daarna van Stalin" wel juist geacht. Op "objectieve" gronden, die Peking ontleent aan Marx' algemene wet van de historische ontwikkeling van de maatschappij, veroordeelt het centraal comité van de CP-China echter de huidige opvattingen van de CPSU. Het acht het verwerpelijk de algemene lijn van de internationale communistische beweging eenzijdig te herleiden tot vreedzame coëxistentie, tot vreedzame wedijver of vreedzame overgang van kapitalisme naar socialisme. Volgens de brief van 14 juni komt dit neer op het "schenden van de revolutionaire beginselen van de Verklaringen van 1957 en 1960, het verloochenen van de historische zending van de proletarische wereldrevolutie en het verraden van de revolutionaire leer van het marxisme-leninisme".

Wat de fundamentele tegenstelling proletariaat/bourgeoisie in de kapitalistische landen regardeert, hier eist de brief van Peking het beheersen van "alle vormen van strijd" door de marxistisch-leninistische partijen, een zich voorbereiden op een snel kunnen wisselen van de ene naar de andere vorm van strijd zodra de omstandigheden dit vereisen. Nooit zal men - naar de mening van het centraal comité der CP-China - tot juiste uitspraken inzake de algemene lijn van de internationale communistische beweging komen als niet van uit het klasse-standpunt wordt geoordeeld en gehandeld en men op goed geluk bepaalde oppervlakkige verschijnselen aangrijpt om daaruit ongefundeerde gevolgtrekkingen te maken.

Ofschoon de Chinese communisten altijd de voorkeur hebben gegeven aan een vreedzame overgang naar het socialisme, mocht volgens Peking de overgang langs vreedzame weg geenszins tot een nieuw strategisch beginsel van de internationale communistische beweging worden verheven. Dit zou leiden tot de dwaling van het "historisch idealisme", waartegen Marx steeds had gewaarschuwd. Hij ontleedde de tegenstellingen in de kapitalistische maatschappij concreet en consequent vanuit het dialectisch en historisch materialisme.

"Sommige personen" (bedoeld zijn kennelijk Chroestsjow c.s.) beweren ten onrechte dat zij de grootste scheppende bijdrage hebben geleverd aan de revolutionaire theorie sedert Lenin en dat alleen zij gelijk hebben. Zij bejegenen oprechte Marxisten-Leninisten als kettters.

Over de positie van de onderdrukte volken contra het imperialisme stelt de brief dat "sommige personen" in de gelederen van de internationale communistische beweging zover gaan de betekenis van de anti-imperialistische revolutionaire worsteling der Aziatische, Afrikaanse en Latijns-Amerikaanse volken te ontkennen. Onder voorwendsel de slagbomen van nationaliteit, huidskleur en geografische herkomst neer te halen, proberen zij met alle middelen de demarcatielijn tussen verdrukte en verdrukkende naties uit te wissen en de revolutionaire strijd van deze onderdrukte volken te smoren. In werkelijkheid dient deze nieuwe theorie alleen maar het behoud van de heerschappij der "superieure naties" over de verdrukte naties. In feite verdedigen zij aldus de belangen van het monopoliekapitaal, verraden die van het proletariaat en ontaarden zodoende tot het reformisme van de sociaal-democratie.

Het "opgeschorte" overleg"

Over het overleg tussen de Sowjet-Russische en Chinese delegaties, dat op 5 juli in Moskou een aanvang nam, is weinig wereldkundig gemaakt. Het had echter alle uiterlijke kentekenen van een bijzonder moeizaam gesprek, dat begeleid werd door verklaringen van de centrale comité's van de CPSU en de CP-China, alsmede van de ministeries van buitenlandse zaken van beide landen, waarin zij elkaar ervan beschuldigden de onderlinge verhoudingen nog steeds te verslechteren. Uiteraard nam Peking bijzonder veel aanstoot aan het op 15 juli te Moskou begonnen kernstop-overleg met "de aartsvijanden van het socialisme", waarvoor Chroestsjow duidelijk meer belangstelling toonde dan voor het gesprek met de Chinese kameraden. Dit sleepte zich voort met tal van onderbrekingen en werd op 20 juli "opgeschort". Moskou en Peking publiceerden respectievelijk op 20 en 21 juli een slotcommuniqué - niet eens dus het doorgaans gebruikelijke "gemeenschappelijk" communiqué - waaruit moet blijken, dat het overleg tussen de delegaties op voorstel van de Chinezen voor onbepaalde tijd was onderbroken nadat beide zijden hun standpunten hadden uiteengezet. Kennelijk was niet de minste mate van overeenstemming bereikt, hetgeen niet verwonderlijk

is wanneer men bedenkt dat de delegaties opdracht hadden zich strikt te houden aan de inzichten van hun partijen.

Uit de "open brief" die de CPSU op 14 juli als commentaar op de Chinese brief van 14 juni publiceerde, was inmiddels al gebleken, dat de standpunten onverzoenbaar waren. "Alle pogingen de internationale communistische en arbeidersbeweging een nieuwe algemene lijn op te dringen, zoals dat in de brief van de CP-China gebeurt, zijn ongeoorloofd en schadelijk", zo werd gesteld. Met deze uitspraak werd bevestigd, dat het niet langer ging om meningsverschillen over de politieke lijn maar om twee fundamenteel verschillende concepties, die elkaar uiteraard niet verdragen.

De kloof tussen Moskou en Peking is daarmee wel zeer breed geworden. Een toenadering blijft echter altijd tot de mogelijkheden behoren. Economische en machtspolitieke (militaire) factoren spelen mede een belangrijke rol in de verhoudingen tussen de staten en partijen van het socialistische blok. Zij kunnen bijdragen tot of zelfs de oorzaak zijn van een verslechtering van deze verhoudingen. Zij kunnen echter in een gewijzigde situatie evenzeer tot een tegen-gestelde ontwikkeling aanleiding geven (zoals bijvoorbeeld de relatie Moskou/Belgrado sedert 1948 kan aantonen). Dat het als gevolg daarvan tot een herformulering van thans bestaande concepties zou komen is - zoals de geschiedenis leert - geenszins ondenkbaar.

Voor het ogenblik staan in de communistische beweging echter de twee concepties diametraal tegenover elkaar en het moet voor de gehele beweging een zorgwekkende gedachte zijn, dat noch voor Moskou noch voor Peking op belangrijke punten een weg terug mogelijk lijkt te zijn.

Wanneer - om een enkel voorbeeld te geven - een bepaalde ontwikkeling binnen de Sowjet-Unie, namelijk de opheffing van de dictatuur van het proletariaat, de omvorming van de staat van de dictatuur van het proletariaat tot een "staat van heel het volk" en de omvorming van de partij van het proletariaat tot een "partij van heel het volk" met alle consequenties van dien door de CP-China als een ontwikkeling principieel in strijd met het marxisme-leninisme wordt veroordeeld, dan is op dit punt bezwaarlijk een compromis denkbaar. Met zoveel ophef doorgevoerde fundamentele hervormingen zullen door Moskou niet worden ongedaan gemaakt. Peking echter zal zijn veroordeling nauwelijks kunnen herroepen, tenzij het de rol wil opgeven van de hoeder van de enige en ondeelbare communistische waarheid.

H O O F D S T U K I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ NEDERLAND

De CPN en de Kabinetsformatie

Het besluit van het CPN-partijbestuur d.d. 31 mei om, niettegenstaande de teleurstellende verkiezingsuitslag, te blijven streven naar gemeenschappelijk optreden met de PvdA (en de PSP) "voor verdediging en uitbreiding van de democratie", vond zijn neerslag in de commentaren, waarmee "De Waarheid" de achtereenvolgende pogingen tot kabinetsformatie begeleidde. Daarbij kwam van meet af aan duidelijk naar voren dat men deelname van de PvdA aan de vorming van een nieuwe regering hoogst ongewenst achtte. Men had dan ook geen goed woord over voor de bereidverklaring van PvdA-zijde om op basis van "het accoord van Wassenaar" deel uit te maken van een nieuw kabinet. Vandaar ook, dat een partijcommentator ten tijde van de formatiepoging-De Quay opmerkte, dat de toegeeflijke houding van "de rechtse PvdA-leiders"(in dit verband werden Dr. Drees en NVV-voorzitter drs. Roemers met name vermeld) de reactie niet zou kunnen stuiten: "Daarvoor is oppositie nodig: van CPN, PvdA tot aan de PSP toe".

De communistische agitatie, opgebouwd rond de bewering "dat de KVP steeds meer eiste", was er voornamelijk op gericht de PvdA van verdere medewerking aan de kabinetsformatie af te houden. Dezelfde bedoeling sprak uit hetgeen "De Waarheid" poneerde omtrent "de ondemocratische inslag van de andere confessionele partijen".

Tegelijkertijd werd van de kant der CPN de klemtoon gelegd op hetgeen de PvdA h.i. aan de CPN bond. Vooral een artikel van Marcus Bakker in "De Waarheid" van 12 juli was in dit opzicht illustratief. Hem was n.l. opgevallen, dat veel van hetgeen Dr. Vondeling - in antwoord op een hem gestelde vraag in "Het Vrije Volk" - had opgemerkt over de bescherming van werknemers en consumenten tegen de groeiende nationale en internationale machtsconcentratie op industrieel gebied, overeenkwam met de stellingname van de CPN in haar "anti-monopolieprogramma" van 1959. Deze overeenkomst toonde volgens Bakker ten overvloede aan, dat eenheid van communisten en socialistten in de strijd tegen de monopolies op dit ogenblik als het meest noodzakelijke diende te worden gezien, ergo, dat de PvdA zich in de oppositie behoorde te begeven.

Dit standpunt beheerste ook de inleiding van CPN-secretaris Henk Hoekstra tijdens een partijbestuurszitting op 18 juli. Na de leiding van de PvdA nogmaals gelaakt te hebben vanwege haar gebrek aan ruggegraat tijdens de pogingen tot kabinetsformatie richtte Hoekstra zich over haar hoofd heen tot de arbeiders, met name de in het NVV georganiseerden, en stelde hij als voorwaarde voor een krachtige oppositie tegen het regeringsprogramma: bundeling van het verzet tegen de loonpolitiek. De groeiende loonstrijd - aldus de inleider - brengt de arbeiders samen "tegen rechts". Door actie is een succesvolle oppositie mogelijk.

Tijdens de debatten over de regeringsverklaring in de Tweede Kamer op 31 juli kwam Paul de Groot op dit chapter terug. Hij wees daarbij op de noodzaak van een gecoördineerde oppositie van CPN, PvdA en PSP tegenover het kabinet-Marijnen en "in het bijzonder tegenover de sleutelpositie van de KVP daarin". Dit "gezamenlijk alternatief" van de drie oppositiepartijen diende z.i. gericht te zijn op de verwezenlijking van "de meest dringende praktische maatregelen ten behoeve van de werkers". Als een van de voornaamste punten noemde De Groot hierbij het doorbreken van de begrenzing van de toegestane loonsverhoging van 2,7% over 1963.

De PvdA had bouwstenen aangedragen voor de vorming van het jongste kabinet, maar het zou volgens De Groot verstandiger zijn wanneer deze partij bouwstenen aandroeg voor het "gezamenlijk alternatief". In een later stadium dienden communisten en socialisten het dan ook nog eens te worden over het probleem van oorlog en vrede alsmede over het vraagstuk van de "vernieuwing van de democratie". Dit zou dan een perspectief openen naar herstel van de eenheid in de arbeidersbeweging, die in 1914 verloren ging.

Houding CPN in het conflict Moskou-Peking

Hoekstra's inleiding over de kabinetsformatie tijdens de partijbestuursvergadering van 18 juli werd in de schaduw gesteld door de belangwekkende rede van CPN-voorzitter Paul de Groot over het conflict tussen Moskou en Peking. Deze kwestie vormde trouwens het voornaamste agendapunt van deze zitting.

De rede van De Groot, volledig afgedrukt in "De Waarheid" van 19 juli, werd door het partijbestuur aanvaard als richtlijn voor de partijactiviteit in de komende periode. Zij zal als brochure worden uitgegeven.

Eigenlijk had de CPN-leiding de partijleden tot dusver wezenlijke

voorlichting over het conflict tussen Moskou en Peking onthouden. Het artikel van De Groot in de "Prawda" van 13 mei (samengevat in "De Waarheid" - zie vorig M.O.) bevatte weliswaar enkele kritische trekjes, die echter als zodanig voor de doorsnee-lezer nauwelijks waren te herkennen.

De Groot stelde het in zijn rede van 18 juli - blijkbaar mede ter motivering van het stilzwijgen van de CPN-leiding tot dat moment - aldus voor, als zou het partijbestuur zelf niet precies hebben geweten wat er tussen Moskou en Peking aan de hand was. Volgens hem ging het "in wezen om conflicten tussen de socialistische staten, over economische kwesties, om de machtsverhoudingen binnen het socialistische kamp en in de internationale communistische beweging. Deze tegenstellingen zijn van zeer materiële aard en de ideologische en politieke argumenten zijn er een uitvloeisel van".

Feitelijk komt De Groot met deze uitspraak in botsing met de communistische moraal. Hij geeft hiermede bovendien een nagenoeg gelijke beoordeling van het conflict als de meeste niet-communistische commentatoren.

De Groot legt - sprekend over "de machtsverhoudingen binnen het socialistische kamp" - een onvolkomenheid in het communistische stelsel bloot. Dit stelsel wordt nu eens niet geplaatst tegenover de tot in den treure gelaakte "tekortkomingen" van de kapitalistische maatschappij, maar getoetst aan een geschil binnen het eigen "socialistische kamp".

Geen enkele andere communistische partijleider heeft zich voor zover bekend tot nu toe in deze bewoordingen over het conflict uitgelaten.

Deze opvatting vormde voor De Groot niettemin het uitgangspunt bij het bepalen van de gedragslijn, die de CPN z.i. in het conflict zou moeten volgen. Overigens gaf De Groot toch "van verre" wel een oordeel over de door beide partijen gebruikte argumenten, al waren deze dan z.i. slechts "een uitvloeisel" van het conflict. Uit de brieven, die sinds februari 1963 tussen Moskou en Peking zijn gewisseld, concludeerde hij, dat de Chinese standpunten onjuist en gevaarlijk zijn.

De kritiek van de CPN

De voornaamste punten, waarop De Groot de stellingname van Peking aanvalt zijn:

- a) de Chinese bewering, dat de verwezenlijking van de internationale proletarische revolutie afhangt van de revolutionaire strijd van de volkeren in Azië, Afrika en Latijns Amerika. In dit verband voeren zij,

naar De Groots mening, een politiek, die de vreedzame coëxistentie in de waagschaal stelt en tot gevaarlijke avonturen kan leiden. Hiertegenover staat de vredespolitiek van de Sowjet-Unie, die onverdeelde sympathie van de CPN geniet;

- b) de opvatting van China, dat de communisten in Europa slechts als hulpkrachten voor de revoluties in Azië, Afrika en Latijns Amerika moeten worden beschouwd en derhalve geen eigen taak hebben. De Chinezen loochenen daarmee, volgens De Groot, het feit, dat het centrum van de algemene crisis van het kapitalisme in Europa ligt;
- c) de tactiek van Peking in de strijd tegen het Amerikaanse imperialisme. De Chinezen zien achter "de as Bonn-Parijs" n.l. wel de Amerikaanse hand - zo meent de CPN-voorzitter - doch miskennen het gevaar, dat met name van de West-Duitse militaristische krachten zelf uitgaat.

Hoewel De Groot zich met zijn kritiek op Peking dus duidelijk achter Moskou schaaft, schroomde hij toch niet enkele malen ook zeer kritische uitlatingen aan het adres van de CPSU te doen. Met name gold dit de manier, waarop de Chinezen tot dusver in het geschil werden tegemoet getreden. Aan de foutieve stellingen van de leiding der CP-China moet weliswaar een ideologische nederlaag worden toegebracht - aldus De Groot -, maar de Chinese kameraden mogen niet worden bestreden op de manier waarop men "klassevijanden" bejegt. Zij moeten van hun dwalingen op geduldige wijze worden overtuigd, mede door het geven van het goede voorbeeld.

In dit verband herinnerde De Groot o.m. aan de onaangename bejegening die de Chinese delegatie ten deel viel op het jongste IDVF-congres in Moskou; zij werd uitgejouwd door "Russische journalisten en een deel van de Russische toehoorders op de publieke tribune".

Overigens heeft De Groot in zijn rede vanzelfsprekend niet alle geschilpunten tussen Moskou en Peking in den brede kunnen aansnijden. De kwestie van het revisionisme bracht hij nauwelijks ter sprake. Tegen een op de spits gedreven Stalin-verguizing heeft De Groot duidelijke bezwaren. "Onze partij", zo zei hij, "heeft er goed aan gedaan om zich niet door imperialisten of revisionisten en ook niet door hysterische zelfkastijders in de Sowjet-Unie te laten beïnvloeden inzake de beoordeling van de Stalin-kwestie. Zij was er terecht niet voor te vinden om de heldhaftige strijd van het wereldcommunisme voor, tijdens en na de tweede wereldoorlog door de modder te sleuren".

De Groot erkende echter "wel volledig de noodzakelijkheid van liquidatie van de eredienst voor Stalin, die in de Sowjet-Unie bestond en van de opheffing van het terreur-regiem binnen de partij van de Sowjet-Unie!"

Deze houding van de CPN maakt haar, naar het oordeel van De Groot, "thans sterk in de huidige discussie met de Chinese kameraden".

Zoals de partijen, die de staatsmacht uitoefenen - bijvoorbeeld de CPSU en de CP-China - hun houding bepalen uitgaande van de staatsbelangen (en volgens De Groot terecht), zo dient ook de CPN bij het bepalen van haar beleid primair uit te gaan van haar verantwoordelijkheid tegenover het eigen volk. Doet zij dit niet, dan zal zij nooit het vertrouwen winnen van de meerderheid van het werkende volk.

"Wij geven niemand het recht zich in onze partij te mengen, of het de leiders van een socialistisch land betreft of niet".

Met deze "onafhankelijkheidsverklaring" wil De Groot de CPN een nieuw perspectief geven in de Nederlandse verhoudingen. Dit perspectief zou haar werfkracht en haar eenheidspolitiek (vgl. de stellingen van november 1962) ten goede moeten komen.

Om elke poging tot beïnvloeding en fractievorming tegen te gaan eiste De Groot o.a. dat contacten tussen de CPN en andere partijen (binnen en buiten het communistische blok) voortaan uitsluitend via door het partijbestuur gekozen delegaties zullen worden onderhouden en dat elk individueel contact zal worden stopgezet. In dit kader wordt o.m. gewezen op bezoeken aan het buitenland en op het bijwonen van recepties op ambassades. In feite is deze laatste maatregel echter vooral gericht tegen de CPSU, aangezien dergelijke contacten tussen de CPN en de CP-China in veel mindere mate werden onderhouden.

De divergentie tussen de belangen van de partijen van het socialistische blok en die van de overige zusterpartijen maakt het volgens De Groot noodzakelijk meer accent te leggen op de "onafhankelijkheid" van de laatsten. Tevens stelt hij voor, ter bevordering van de internationale eenheid, de contacten met de partijen in de kapitalistische landen te versterken en op te treden voor een afzonderlijk internationaal beraad van deze partijen.

De CPN-voorzitter blijkt hierbij primair te denken aan contact met de PCF en de PCI, doch voorts ook aan contact met de Partai Komunis Indonesia, de PKI, die hoewel sterk op Peking georiënteerd, toch een zelfstandige positie inneemt.

De Groot, die voor de CPN een "midden-koers" tussen Moskou en Peking uitzet en weigert "zich te laten indelen", erkent toch, dat de USSR en de CPSU in de internationale arbeidersbeweging de toon aangeven en een bron van inspiratie zijn voor allen die voor het socialisme strijden. China mag dan al trachten eenzelfde leidende positie te verkrijgen, het heeft daarvoor z.i. geen enkele uitzonderlijke prestatie geleverd.

Men mag veronderstellen, dat Moskou noch Peking gelukkig zullen zijn met De Groot's visie, die voorts hier en daar aan innerlijke tegenstrijdigheid mank gaat. Het is trouwens evenzeer de vraag of De Groot met zijn "initiatief" tot regionaal overleg van CP-en bij andere communistische partijen weerklank zal vinden.

In dit verband is het tekenend, dat het Sowjet-Russische partijdagblad "Prawda" in het geheel geen melding maakte van deze rede van Paul de Groot. Alleen in het dagblad van de Sowjetregering "Izwestia" van 23 juli verscheen er een zeer summier berichtje over. Het bevatte weinig meer dan de zinsnede waarin De Groot opmerkt, dat de weg, die de Chinese kameraden volgen, tot gevaarlijke avonturen kan leiden.

Doorwerking van de nieuwe stellingname

Niet alleen vormt de opzienbarende rede van Paul de Groot momenteel een van de centrale onderwerpen op partijvergaderingen in den lande, maar ook in "De Waarheid" is haar doorwerking duidelijk merkbaar. Zo werd speciale aandacht besteed aan hetgeen enkele Italiaanse partijleiders op hun beurt onlangs met betrekking tot het Chinees-Russisch conflict te berde brachten.

Hoewel de PCI zich om ideologische redenen doorgaans geenszins in de sympathie van De Groot mag verheugen, schroomde de CPN-leiding ditmaal niet de uitspraken van deze PCI-leiders aan de Nederlandse partijgenoten ten voorbeeld te stellen. Wat de Italiaanse functionarissen naar voren brachten, moest blijkbaar dienen ter adstructie van hetgeen Paul de Groot in zijn rede van 18 juli had geponeerd.

Zo maakte "De Waarheid" van 3 augustus uitvoerig gewag van een rede, welke Pajetta (lid van het dagelijks bestuur van de PCI) eind juli tijdens een bestuursvergadering van genoemde partij. uitsprak. Pajetta stelde o.m. dat de PCI zich bij het bepalen van haar houding in de lopende discussie primair laat leiden door de eigen ervaringen, de problemen in eigen land en de verlangens van de Italiaanse arbeiders-

klasse. Ook Pajetta laakte de Chinezen vanwege hun "avonturistische politiek" en hun miskenning van de revolutionaire rol van de communistische partijen in het Westen, dat ook hij als "het krachtcentrum van het imperialisme" aanduidde.

Dezelfde geest ademde een artikel van Togliatti (algemeen secretaris van de PCI), dat enige tijd later werd gepubliceerd in het Italiaanse partijperiodiek "Rinascita". Een aantal gedachten daaruit wilde "De Waarheid" haar lezers evenmin onthouden. Togliatti betoogde, dat elke partij haar eigen geschiedenis en haar eigen leven heeft; voorts dat gelijkvormigheid van de partijen in de huidige omstandigheden onmogelijk is. Evenals De Groot onderstreepte hij dan ook de autonomie van de afzonderlijke partijen, met uitsluiting van het leiderschap van één partij.

De nieuwe stellingname van de CPN kwam kortelings ook naar voren in berichtgeving over en commentaar van "De Waarheid" op het 25 juli gesloten "kernstop-accord" van Moskou. Van CPN-zijde werd het accord onmiddellijk gekenschetst als een "overwinning van de vredeskrachten", afgedwongen door "de vredespolitiek van de Sowjet-Unie en de toegenomen macht van het socialisme in de wereld". Met deze uitspraak bevestigde de CPN-leiding ten overvloede haar op 18 juli reeds uitgesproken adhaesie met de Sowjet-Russische politiek van vreedzame coëxistentie en haar afwijzing van de Chinese opvattingen ter zake.

In "De Waarheid" van 27 juli, 21 augustus en 24 augustus werd voorts waarschijnlijk door Paul de Groot zelf commentaar geleverd op de discussie tussen Moskou en Peking over dit kernstopverdrag.

Met stelligheid werd hierin de Chinese beschuldiging verworpen, dat het verdrag zou moeten dienen om communistisch China de atoombom te onthouden. Veeleer zag "De Waarheid" er een mogelijkheid in om kapitalistische staten als Frankrijk en West-Duitsland ("het meest agressieve deel van het imperialisme") te verhinderen zelfstandige atoommachten te worden.

De felheid van de Chinese kritiek ter zake op de Sowjet-Unie toonde, volgens "De Waarheid", opnieuw de noodzaak aan al het mogelijke te doen "om verscherping van de tegenstellingen te voorkomen en deze - wellicht een langdurig proces - op te heffen".

"Kontrast" - nieuw communistisch tijdschrift

Op de laatste dag van de maand augustus kondigde "De Waarheid" een nieuw tijdschrift aan dat onder de naam "Kontrast" verschijnt. Uit het eerste nummer van dit eenmaal per kwartaal uit te geven periodiek citeert het CPN-dagblad: "Opererend vanuit een marxistische achtergrond wil de redactie interessante aspecten belichten van de politieke, culturele en wetenschappelijke ontwikkeling".

Wat die achtergrond betreft, daarover behoeft de lezer niet in onzekerheid te verkeren: redacteur is André de Leeuw, kandidaat medicijnen, wel bekend uit de kringen van OPSJ en "Pericles", die voor het eerste nummer van "Kontrast" de medewerking wist te verkrijgen van o.a. Theun de Vries en Paul de Groot.

Aangaande de genoemde "interessante aspecten" is bekend dat men in het bijzonder de belangstelling wil wekken van jonge kunstenaars en intellectuelen, die zullen worden gezocht in de kringen van studenten en van leerlingen van middelbare scholen.

Het nieuwe tijdschrift is dan ook bedoeld om het terrein te bewerken dat braak ligt sedert "Onderuit" roemloos ten onder ging. Dit was een onregelmatig uitkomend "maand"blad dat geruisloos is verdwenen. De redactie denkt (daarin bijgevallen door "De Waarheid") te "voorzien in een leemte". Inderdaad beschikt de CPN niet over een communicatiemiddel met de bovengenoemde groepen van jonge mensen en is het bij het streven naar erkenning van de CPN als een Nederlandse, democratische partij voor haar van belang juist met deze categorieën contact te leggen. (Het blad zal f 3,- per jaar kosten, losse nummers 90 cent.)

H O O F D S T U K III

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Vredesbeweging

Chinees Sowjet-Russisch geschil in de WVR

Na het uitstellen van de bijeenkomst van de voltallige Wereldvredesraad (WVR), die van 8-12 juni in Warschau zou plaatsvinden, hebben de Chinezen de leiding van de wereldvredesbeweging heftig bekritiseerd.

Begin juli richtte het Chinese Comité voor Wereldvrede een schrijven aan verschillende nationale vredescomités, waarin de leiding van de WVR er van beschuldigd werd een politiek te voeren ten gunste van de imperialistische oorlogskrachten. De Chinezen betwijfelen of professor dr. J. Bernal, fungerend voorzitter van de WVR, wel de bevoegdheid had de raadszitting uit te stellen. Bepaalde personen in de leiding van de WVR - défaitisten en lieden met "burgerlijke afwijkingen" - trachten zich aan een openlijke discussie te onttrekken en wensen "blind en doof" te blijven ten overstaan van het Amerikaanse imperialisme, dat zij volgens het schrijven voortdurend goedpraten. Tenslotte dringen de Chinezen er bij de WVR op aan, deze "vijanden van de vrede" uit zijn gelederen te verwijderen.

De WVR heeft deze beschuldigingen niet stilzwijgend laten passeren. In zijn informatiebulletin werd onlangs een protest-verklaring opgenomen tegen de "laster-campagne" der Chinezen.

In deze verklaring - tevens gepubliceerd in de "Prawda" van 15 augustus - wordt er op gewezen, dat de Chinese WVR-leden tot 1958 steeds de strijd voor de stopzetting van de kernproeven, zoals deze door de WVR is gevoerd, krachtig hebben ondersteund. Sindsdien echter zijn zij langzamerhand afgeweken van de algemene koers van de Wereldvredesraad. Thans, aldus de verklaring, spreekt het Chinese vredescomité gesteund door de houding van zijn regering, zich uit tegen het verbod van kernproeven. Kuo mo-jo, lid van het presidium van de WVR, ging tijdens een bijeenkomst op 26 juli j.l. te Peking zelfs zò ver zich ronduit tegen het kernstopverdrag te verklaren. Er bestaan, zo betoogde hij, geen wapens die een kleine groep volkeren of landen lange

tijd alléén kan bezitten. Hij was van oordeel, dat het atoom-monopolie van de Verenigde Staten ten einde liep. De vice-voorzitter van het Chinese vredescomité, Lao Tchen-tchi, stelde zich op het standpunt, dat uitbreiding van het aantal atoom-mogendheden de veiligheid der volkeren zou verhogen.

De vredesstrijders, aldus de WVR-verklaring, verwerpen deze houding, die beantwoordt aan de verlangens van de Westduitse revanchisten naar het bezit van atoomwapenen en van de Fransen, die aan een eigen kernmacht de voorkeur geven. Een dergelijke houding zou de opmars van de mensheid naar ontwapening niet kunnen afremmen en zou koren op de molen zijn van de propagandisten van de koude oorlog.

NVR-activiteit

Voor het eerst sedert lange tijd heeft de Nederlandse Vredesraad (NVR) weer eens iets van zich laten horen. In verband met de kernstop-conferentie van de Grote Drie, in juli te Moskou gehouden, organiseerde de NVR een handtekeningenactie. Na het tot stand komen van het kernstopverdrag betuigde de Nederlandse Vredesraad telegrafisch zijn instemming met het behaalde resultaat. Tevens zegde de raad toe stappen te zullen ondernemen om de Nederlandse regering er toe te bewegen het accoord mede te ondertekenen. De NVR viste echter achter het net, want voordat de raad tot actie kon overgaan, was de ondertekening reeds een feit. Deswege zwenkte de NVR mee om en richtte in de tweede helft van augustus een oproep aan het Nederlandse volk, waarin werd aangedrongen op versterkte activiteit voor het sluiten van een niet-aanvalsverdrag tussen de landen van de NAVO en het Pact van Warschau. De Nederlandse regering, zo werd mede gesteld, diende een einde te maken aan de legering van buitenlandse troepen in ons land.

Vrouwenbeweging

5de IDVF-congres

Zelden heeft een bijeenkomst van de Internationale Democratische Vrouwenfederatie (IDVF) zo in het midden van de belangstelling gestaan als het vijfde congres, van 24-29 juni 1963 in Moskou gehouden. Op spectaculaire wijze kwam daar het geschil tussen Moskou en Peking naar voren. Beide partijen hebben grote publiciteit aan de gebeurtenissen gegeven.

Behalve de in MO-6 pag.19-30 reeds geschetste strubbelingen, ontstonden ook moeilijkheden toen tegen het einde van het congres gestemd moest worden over het actie-program van de federatie. Daarin werd traditiegetrouw nadruk gelegd op de strijd tegen de oorlog en voor de vrede, alsmede op de strijd voor de rechten van de vrouw en die van het kind.

Het eerste punt werd omschreven als strijd voor ontwapening en vrede, voor nationale onafhankelijkheid, democratie en sociale vooruitgang. De Chinezen, Albanen, Noord-Koreanen en Indonesiërs stemden tegen; de delegaties van Japan, Noord- en Zuid-Vietnam en Laos onthielden zich van stemming. De Chinezen gaven als motief voor hun afwijzende houding op, dat in het program geen veroordeling voorkwam van het imperialisme, in het bijzonder het imperialisme van de Verenigde Staten van Amerika, de "voornaamste vijand van de vrede".

De slotresolutie van het congres gaf aanleiding tot groot tumult. De "oproep aan alle vrouwen in de gehele wereld", die zeer gematigd was, spoorde de aanwezigen aan te strijden voor algehele ontwapening en vreedzame coëxistentie. Hier stemden de Chinese en Albanese delegaties tegen en onthielden de Vietnamezen en Noord-Koreanen zich van stemming. De meerderheid der aanwezigen gaf op uitbundige wijze blijk van haar goedkeuring van de oproep. Zij stonden op, applaudisseerden en zwaaiden met zakdoeken. De Chinezen en Albanen echter bleven zitten en werden daarop van alle kanten uitgejouwd.

Een Chinese gedelegeerde gaf daarna haar visie op de resolutie. Ook nu weer was haar voornaamste bezwaar het ontbreken van een veroordeling van het Amerikaanse imperialisme. Zij beschuldigde hen, die het congres hadden georganiseerd, van anti-Chinese manoeuvres, schending van de democratische principes der internationale organisaties en het verspreiden van lasterpraat over de Chinese delegatie en het Chinese volk. Zij stelde de Sowjet-Unie als gastland grotendeels verantwoordelijk voor de gang van zaken op dit congres.

Deze Chinese beschuldigingen ontlokten afkeurend gejoel en gefluit. De voorzitter greep verschillende malen in, waarschuwde de Chinese gedelegeerde en ontnam haar tenslotte het woord. Aan de Albanese en de Noord-Koreaanse delegaties, die eveneens toestemming hadden gevraagd voor het geven van een uiteenzetting, werd bij acclamatie geweigerd hun stem te motiveren.

Zowel de Chinezen als de Russen deden pogingen de andere delega-

ties voor hun standpunt te winnen. Dit bleek o.m. uit de op 30 juni - één dag na het congres - in Moskou gehouden recepties van de Chinese ambassadeur ter ere van het vrouwencongres enerzijds en van het Sowjet-Russische voorbereidingscomité anderzijds. De Chinezen gaven een opsomming van de 24 landen waarvan afgevaardigden op hun receptie aanwezig waren. Ook de uitnodiging, gericht tot verschillende delegaties om onmiddellijk na het congres Peking te bezoeken, was een onmiskenbare poging om de organisaties, die zij vertegenwoordigden, op de hand van China te brengen.

Verzetsbeweging

Het proces tegen dr. Globke

In aanwezigheid van een groot aantal waarnemers en journalisten uit Oost- en Westeuropese landen werd op 7 juli jl. in Oost-Berlijn het communistische proces tegen de Westduitse staatssecretaris dr. Hans Globke geopend. Deze zaak diende voor het opperste gerechtshof van de DDR, gepresideerd door dr. Heinz Toeplitz, bestuurslid van het "Komitee der Antifaschistischen Widerstandskämpfer in der DDR" en lid van het bureau van de FIR, de "Fédération Internationale des Résistants". Het proces tegen Globke, die van medeplichtigheid bij het leggen van de juridische grondslag voor de instelling van de Hitlerdictatuur en van vervolging en uitroeiing van Joodse burgers werd beschuldigd, was duidelijk opgezet als een propagandastunt en bedoeld als een poging om de Westduitse regering in discrediet te brengen. Uit de aard der zaak schonken de Oost-Europese kranten en de communistische bladen in het Westen er grote aandacht aan. Ook "De Waarheid" bracht er uitvoerige verslagen over. Het proces vormde een hoogtepunt in de reeds enige jaren door de FIR gevoerde agitatie tegen Globke. De daarbij aangesloten Nederlandse communistische mantelorganisatie "Verenigd Verzet 1940-1945" heeft deze actie steeds krachtig gesteund, o.m. door de verspreiding van een groot aantal protestkaarten. Er werd een delegatie van getuigen naar Oost-Berlijn gezonden, bestaande uit J. Furth en zijn echtgenote E. Furth-Halverstad, beiden lid van het door "Verenigd Verzet 1940-1945" geleide Nederlands Auschwitz Comité. Voorts woonde het lid van de Landelijke Raad van "Verenigd Verzet 1940-1945", H. van Welzen, het proces als waarnemer bij. Voor het Nederlands Auschwitz Comité fungeerde als zodanig de bekende

Leidse hoogleraar in de criminologie prof. mr. W.H. Nagel. (Opm.: Prof. Nagel deed eerder van zich spreken door zijn steun aan de communistische agitatie tegen de legering van Duitse troepen in Budel.)

Het proces tegen dr. Globke duurde in totaal 11 dagen; op 18 juli werd hij door het opperste gerechtshof van de DDR bij verstek tot levenslange tuchthuisstraf veroordeeld.

H O O F D S T U K I V

COMMUNISTISCHE ACTIVITEITEN IN HET BEDRIJFSLEVEN

Op de partijbestuurszitting van 31 mei der CPN zijn harde noten gekraakt over het bedrijfs- en vakverenigingswerk. De leiding was onvoldaan over de verrichtingen van de CPN-bedrijfsgroepen en van het "Centrum voor Eenheid en Klassenstrijd", met de daarbij aangesloten "plaatselijke bedrijfsbonden", zoals de voormalige bonden der EVC-1958 thans worden genoemd.

De nieuwe richtlijnen, die het partijbestuur in deze zitting gaf, werden door de Centrumstaf in de laatste week van juni met een 40-tal bestuurs- en kaderleden besproken. Daarbij kwam - voor velen min of meer als een verrassing - naar voren, dat een halt moest worden toegeroepen aan het ledenverloop van de bedrijfsbonden, o.m. door het opnieuw inschrijven van leden. Hierover ontstond zoveel verwarring, dat men er op deze vergadering niet uit kwam, waarna de discussies op 4 juli werden voortgezet.

De CPN-leiding schijnt er nu wel van overtuigd te zijn, dat de EVC'58-leden, die gehoor gaven aan de opdracht om zich bij het NVV aan te melden, gewoonlijk niet in een NVV-bond, doch bij de groep van ongeorganiseerden terecht kwamen. De bestuurders van het Centrum moeten nu hun best gaan doen hen wederom als lid van een bedrijfsbond te werven. Voorshands is het niet zo, dat alle bonden weer in hun oude gedaante zouden moeten verschijnen, maar het consigne is wel, dat met de "restanten" van die bonden de loonstrijd actief moet worden gevoerd.

In de praktijk zal het er op neerkomen, dat vooral de ABWB, de bouwvakarbeidersbond, die in Amsterdam nog geregeld van zich deed spreken, de ledenwerving weer energiek ter hand gaat nemen, terwijl mogelijk ook de bonden van metaalbewerkers (De Metaal) en transportarbeiders (ABT) opnieuw een eigen bestaan zullen gaan leiden. Desalniettemin komt er geen verandering in de politieke doelstelling, welke pleegt te worden omschreven als "de eenheid met het NVV".

De CPN-leiding verlangde dus meer leven in de brouwerij en dat is er inderdaad de laatste maanden enigermate in gekomen. Enkele arbeidsconflicten deden zich voor, waarin communisten ijverig een rol

hebben gespeeld. Bij de gevallen, vermeld in het stakingsoverzicht, wordt in dit verband het volgende aangetekend:

1. Een viertal CPN-bestuurders, onder wie het communistische Tweede Kamerlid Tjalle Jager en een verslaggever van "De Waarheid", hadden van 8 tot 10 juli in Helmond hun tenten opgeslagen om te proberen leiding te geven aan de staking, die aldaar bij het textielbedrijf J. Raymakers en Co was uitgebroken. O.a. verspreidden zij exemplaren van "De Waarheid" en gestencilde pamfletten, waarin werd aangespoord in het staken te volharden. Zij hadden hiermee echter geen noemenswaardig succes.
2. Uit een kaderbulletin en pamfletten verspreid door de ABWB, bleek dat deze communistische vakbond een rol speelde bij de wilde staking onder arbeiders van het NV Bouwbedrijf Van Eesteren te Amsterdam. Bestuurders van de ABWB gingen rond met steunlijsten voor de stakers. Op 15 augustus heeft de politie moeten ingrijpen, toen postende stakers op het bewuste object de aanvoer per vrachtauto van betonspecie wilden verhinderen. Zij riepen daarbij de hulp in van de bouwvakarbeiders, die in dienst van Van Eesteren op het Frederiksplein werkzaam waren. Dezen gingen in solidariteitsstaking. Tijdens het conflict riep het "Amsterdamse Bouwvak Comité (een verkapte ABWB-commissie) de bouwvakkers in de westelijke tuinsteden op tot een vergadering op 22 augustus te 1 uur n.m. Aan deze oproep gaven 200 à 250 bouwvakarbeiders gehoor. Enige communistische voormannen deelden toen mede, dat de staking juist diezelfde morgen was beëindigd met "volledig succes" voor de stakers. Ongeveer een uur later hervatten de aanwezigen hun arbeid.
3. De communistische Vrije Lijst-fractie van de ondernemingsraad bij de Amsterdamse Droogdok Maatschappij verspreidde op 16 juli een pamflet onder de arbeiders bij dit bedrijf, waarin als eerste succes van petitionnementen over loonsverhoging werd aangekondigd; dat de ondernemingsraad op die dag was bijeengeroepen. Tijdens deze bijeenkomst verwees de directie de Vrije Lijst-woordvoerder naar het georganiseerd overleg als aangewezen instantie om over verbeteringen van de arbeidsvoorwaarden te onderhandelen. In de eerste helft van augustus volgden bij enkele afdelingen proteststakingen van 1 uur. Vrijwel alle arbeiders staakten op 14 augustus en vervolgens weer van vrijdagmiddag 23 tot maandag 26 augustus.

De ontevredenheid onder veel vaste werkkrachten werd in de hand gewerkt door de omstandigheid, dat aan het personeel van de koppel-

bazen lonen werden uitgekeerd, die belangrijk hoger waren dan die volgens de c.a.o. De erkende vakverbonden verklaarden deze handelwijze in strijd met de c.a.o. te achten en verzochten om een bijeenkomst van de Vakraad in de metaalindustrie, die op 22 augustus heeft plaats gehad. Zij verlangden een oplossing van het vraagstuk vóór 1 september. Een week tevoren had de ANMB (NVV) zijn leden werkzaam bij ADM en NDSM voor een bespreking bijeengeroepen. Hier werd duidelijk gezegd, dat de kwestie van de koppelbazen zou worden uitgevochten, eventueel met het wapen van de werkstaking.

Van communistische zijde evenwel was steeds gesteld, dat niet moest worden geageerd tegen de koppelbazen, maar voor-optrekking van de lonen. De actie van de erkende bonden tegen de koppelbazen werd zelfs als een soort afleidingsmanoeuvre voorgesteld. Toch schijnt de CPN-leiding na de genoemde ANMB-vergadering het voornemen te hebben gehad om, uitsluitend met politieke oogmerken, de bedrijfsgroepen van de CPN op te dragen zich volledig achter het standpunt van de ANMB te stellen - dus geen looneisen, maar primair actie tegen de koppelbazen. Door de snelle ontwikkeling van zaken is deze koerswijziging (die bij de arbeiders op veel weerstand stuitte) niet geheel uit de verf gekomen. De directies van ADM en NDSM verklaarden op 29 augustus - één dag vóór de tweede bijeenkomst van de Vakraad - dat de koppelbazen voorlopig van hun bedrijven zullen worden geweerd, voorts dat werkweigering van nu af aan met ontslag op staande voet zou worden beantwoord. Zonder toestemming van de vakraad, zo besloot de Vakraad Metaal op 30 augustus, mogen voortaan geen koppelbazen meer worden ingeschakeld. (Deze tussentijdse wijziging van de c.a.o. moet nog door het College van Rijksbemiddelaars worden goedgekeurd.)

4. Bij de NDSM heeft een korte stakingsactie, waarbij omstreeks 1000 arbeiders betrokken waren, op 26 augustus plaats gehad. De "actie-leiding" had des ochtends een pamflet verspreid, waarin de arbeiders werden aangespoord zich als één man achter haar te plaatsen. Het communistische gemeenteraadslid A.G. Meester deed later op de dag een vergeefse poging als woordvoerder van de stakers door de directie te worden ontvangen.

5. De onrust onder de metaalbewerkers kwam twee dagen later ook in Schiedam bij Wilton Fijenoord tot uiting in een kortstondige stakingsactie, waaraan een deel van het personeel deelnam. Enkele werknemers verspreidden bij die gelegenheid binnen het bedrijf een "extra uitgave" van het Centrumblad "Vakbondseenheid", met als kop: "ANMB stelt de staking aan de orde".

H O O F D S T U K V

ANDERE GROEPERINGEN

De Socialistische Werkers Partij (SWP)

Reactie op rede van Paul de Groot

Overeenkomstig de verwachting reageerde de SWP-leiding in "De Brug" van 17 augustus in extenso op de rede van Paul de Groot over het Russisch-Chinese geschil, met een commentaar getiteld "Zelfs in de CPN zit beweging".

In deze beschouwing voerde de kritiek verre de boventoon. Om te beginnen werd de CPN-leiding (De Groot) verweten eerst nu tot een positie-bepaling te zijn gekomen en de leden van de partij tot dusver zo weinig voorlichting over de achtergronden van het conflict in kwestie te hebben gegeven. De SWP-commentator verwierp De Groot's argument van "onwetendheid" en veronderstelde, dat zijn ingewortelde afkeer van interne discussie over ideologische zaken binnen de CPN het werkelijke motief van deze zwijgzaamheid was geweest. De door De Groot in zijn rede veelvuldig naar voren gebrachte waarschuwing tegen "fractievorming" gaf volgens de "Brug"-schrijver eveneens een aanwijzing in deze richting en was al evenzeer een uiting van zijn blijkbaar nog onveranderde stalinistische mentaliteit.

Wat de verdere inhoud van de rede betreft laakte "De Brug" met name De Groot's stelling, dat het in het geschil tussen Moskou en Peking in feite om staatkundige en niet om partijmatige (ideologische) tegenstellingen zou gaan. Hiertegenover handhaafde de SWP-commentator de mening, dat het in het conflict in de eerste plaats juist gaat om ideologische meningsverschillen, met name ten aanzien van de vreedzame coëxistentie; het machtsvraagstuk is z.i. een daarvan afgeleid probleem.

Verder was de commentator van mening, dat De Groot het Chinese standpunt op onbevredigende wijze weergaf en het in zwakke mate weerlegde. In dit en in menig ander opzicht ging de rede z.i. aan grote in-

nerlijke tegenstrijdigheid mank. Het meest positieve in de beschouwing van de CPN-voorzitter achtte hij nog zijn ondersteuning van de Sowjet-Russische vredespolitiek en zijn accentuering van de onafhankelijke positie van de CPN, met name in haar relatie tot de CPSU.

De SWP-commentator verlangde tenslotte dat De Groot hieruit tevens de consequentie zou trekken, dat hij nu ook zijn volgelingen het recht tot "zelfstandig denken" niet langer zou mogen onthouden. De tijd was nu gekomen voor een openhartige discussie tussen de leden van de CPN en "die communisten, die door de ontwikkeling buiten de beweging zijn gekomen", i.c. de leden van de SWP.

De SWP-leiding verwacht overigens dat de CPN-leden deze discussie van hun kant op gang zullen brengen door hun bestuurders naar aanleiding van De Groots rede om de nodige opheldering te vragen. Om hen daarbij enigszins van dienst te zijn werd elders in "De Brug" een "vragenlijstje" afgedrukt.

Internationale conferentie over bijstand aan Algerije

Van 15 tot en met 19 juni is in Algiers een conferentie gehouden, aangekondigd als "Conférence Européenne d'assistance non-gouvernementale à l'Algérie nouvelle". Deze conferentie werd namens de Algerijnse regering georganiseerd door het politieke bureau van de F.L.N. Hiervoor bestond vooral in links-socialistisch/marxistische milieus grote belangstelling, onder meer in trotskistische kring. Zo kondigde het Amerikaanse trotskistische orgaan "The Militant" de conferentie reeds aan in april van dit jaar.

Het op 10 juli jl. verschenen nummer van het blad bevatte hierover een uitvoerig verslag. In ons land publiceerde het trotskistische orgaan "De Internationale" (van augustus 1963) het eerste, zoals gebruikelijk niet gesigndeerde, van een aan de conferentie te wijden serie artikelen.

Voorts verscheen in "De Brug" van 13 juli de eerste bijdrage van Sjef Pieters, die de conferentie had bijgewoond als voorzitter van de in maart opgerichte Nederlandse stichting "El Djil El Djadid". (De nieuwe generatie.) Deze stichting streeft o.m. als uiting van socialistische solidariteit naar hulpverlening aan Algerijnse oorlogswezen.

Aan de conferentie hebben ongeveer 150 personen van zeer geschakeerde politieke instelling deelgenomen, onder wie ook enige Spaanse en Portugese ballingen; verder verschillende personen uit de arbeidersbeweging, zowel politici als figuren uit de vakbeweging. Onder de waarnemers bevonden zich nl. leiders van het Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen (IVVV), van het (communistische) Wereldvakverbond (WVV), drie vertegenwoordigers van de Sowjet-Russische vakbeweging, de Hongaarse ambassadeur in Algerije, de eerste secretaris van de Tsjechoslowaakse ambassade en een vertegenwoordiger van de Cubaanse regering.

Van Nederlandse zijde waren naast Sjef Pieters nog aanwezig Igor Cornelissen - zoals uit "Vrij Nederland" bleek - en Huib Riethof, bestuurslid van "Politeia". Laatstgenoemde werd zelfs blijkens "The Militant" in het presidium gekozen, evenals mevrouw Raptis, de echtgenote van de voormalige in Algiers wonende secretaris-generaal van de Vierde Internationale, M. Raptis. Laatstgenoemde is thans werkzaam op het Algerijnse Ministerie van Algemene Zaken (socialistische sector).

Zoals de naam van de conferentie reeds aangaf, had deze ten doel het verkrijgen van niet-gouvernementele hulp voor het totaal ontworpen Algerije. In de na de slotzitting gepubliceerde oproep kwam tot uiting, dat deze bijstand in het bijzonder op economisch terrein welkom is, maar voorts in vrijwel alle andere maatschappelijke sectoren.

Een belangrijk politiek aspect vormde de socialistische opbouw van Algerije, o.m. in het beheer van fabrieken en ondernemingen door de arbeiders of namens deze door "comités de gestion". "De Internationale" wijst in dit verband mede op het vormen van de eerste Sowjets (arbeidersraden) door de Russische arbeiders in 1905 en op die welke ontstonden tijdens de opstand van 1956 in Hongarije. Volgens dit blad kondigt zich nu de wedergeboorte van deze Arbeidersraden aan in de (Algerijnse) Koloniale Revolutie en waren de 150 afgevaardigden vooral vanwege deze socialistische oriëntatie der Algerijnse revolutie naar Algiers gekomen. Ook de aanvoerder der Belgische delegatie - de Trotskist E.E. Mandel - sprak over "een socialisme, dat zich baseert op het democratisch zelfbestuur der arbeiders".

Het ligt in de bedoeling een Europees comité op te richten, dat zal nagaan wat in elk land ten behoeve van Algerije kan worden gedaan.

Een Nederlandse afgevaardigde ter conferentie wees in dit verband op mogelijkheden voor studenten uit Wageningen en Delft.

Wat Nederland aangaat, is nog niets gebleken van enige uitwerking van de in Algiers genomen besluiten. Het initiatief daartoe zou vermoedelijk moeten uitgaan van de zijde der hiervoor vermelde stichting "El Djil El Djadid".

Naar herstel van de eenheid in het Trotskisme

In MO nr. 10-1962 werd aandacht gewijd aan de tweespalt en de verbrekking in het Trotskisme en aan het streven van de belangrijkste groeperingen naar herstel van de eenheid. Daarin werd tevens gewezen op het vormen van een "Parity Committee", bestaande uit vertegenwoordigers van de beide voornaamste stromingen in het Trotskisme (respectievelijk staande achter het "Internationaal Comité" (IC) dan wel achter het "Internationaal Secretariaat" (IS). Een vooraanstaand Trotskist had vóórdien al uitgesproken dat de onderlinge politieke verschillen tot zulke geringe proporties waren teruggebracht, dat eenheid een gebiedende eis was geworden.

Het Amerikaanse trotskistische orgaan "The Militant" van 10 juli jl. heeft hieromtrent thans nadere mededelingen gedaan in een artikel "Socialists reunited at world parley of 4th International". Aan de hand hiervan en op grond van hetgeen hierover verder werd vernomen, kan het volgende worden geconstateerd:

Een eind juni in Italië gehouden herenigingscongres heeft de tien jaar oude breuk in het Trotskisme (grotendeels) geheeld. De deelnemers waren eenparig van oordeel dat de politieke verschillen tot het verleden behoren en beide partijen thans eenzelfde politiek standpunt huldigen.

Enkele groeperingen, waaronder een ultra-linkse stroming (vroeger de richting van het Internationaal Secretariaat toegedaan) alsmede de Franse en Britse secties van het Internationaal Comité, hebben zich van het herenigingscongres gedistancieerd. Zij wezen een verzoek tot het zenden van waarnemers van de hand.

De door het congres aanvaarde resoluties zijn door de vertegenwoordigers van het IS onmiddellijk geratificeerd; de bij dit Internationaal Secretariaat aangesloten organisaties zou zijn aanbevolen daartoe ook spoedig over te gaan.

Het 7e wereldcongres der Vierde Internationale

Voorafgaande aan het herenigingscongres hebben de onder leiding van het Internationaal Secretariaat staande secties van 1 tot 9 juni hun 7e wereldcongres gehouden. De vertegenwoordigers van het I.C. waren daarbij voorshands nog alleen als waarnemers aanwezig.

Ten aanzien van Algerije was men unaniem van opvatting dat dit land nu in Afrika en de Arabische wereld een soortgelijke rol zal kunnen gaan vervullen als Cuba in Latijns-Amerika. Men besloot voorts om alle krachten in te spannen om de hulp aan de Algerijnse revolutie op gang te brengen.

"The Militant" maakte in zijn verslag over het congres openlijk gewag van het bestaan van een meerderheids- en een minderheidsgroep in de Vierde Internationale. Als vertegenwoordigers van de eerste vermeldt het blad Pierre Frank, E. Germain (pseudoniem van vorengencemde Ernest Esra Mandel) en Livio Maitan. Als representant van de minderheid noemt het Michel Pablo (pseudoniem van vorenvermelde Michel Raptis, de voormalige secretaris-generaal van de Vierde Internationale).

De sfeer op het congres kenmerkte zich door het strikt in acht nemen van "de democratische spelregels", e.e.a., volgens "The Militant", in scherp contrast met de bureaucratische en verstikkende sfeer, waarvan de meeste vergaderingen van de vakbewegingen en van de sociaal-democratische en communistische partijen zijn doortrokken.

BUITENLANDS REISOVERZICHT

VERTROUWELIJK

Tot + 15 augustus 1963

I = Inreis

U = Uitreis

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb. datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
16-4-'63	Praag, A.J. van	16-7-1940	Lid hoofdbest. ANJV. Praag, vermoed. 4e congres Tsjechische commun. jeugdbeweging.
4-5-'63	PIETERS, J.S.	29-6-1900	Secr. SWP en voorzitter Stichting El Djil El Djadid. Brussel, conf. hulp Algerije.
21-5-'63 27-5-'63	HARTOG, W.	25-5-1911	Lid d.b. CPN. O.-Berlijn, KPD-congres.
22-5-'63 13-6-'63	SEGGELEN, J. van + echtgenote	16-11-1921	Directeur Pegasus. DDR, vakantie.
24-5-'63 +26-5-'63	HENDRIKSZEN, H. wonende te Wenen	9-3-1911	Penningm. Féd. Internat. d. Résist. Bezoek Nederland.
26-5-'63	THIRIART, J. ROSSAERT, A. MARCKE, K.A.T. van	22-3-1922 9-10-1926 27-7-1927	Resp. leider Europese Staf., gebiedsleider Antwerpen-Kempenland en voorz. afd. Antwerpen van de Jong Europa-beweging: Den Haag, contactmiddag J.E. beweging.
27-5-'63 +2-6-'63	BOSHART, M. BUYS, A.	6-2-1940 5-11-1936	Resp. lid hoofdbest. en lid ANJV. O-Berlijn, FDJ-congres.
27-5-'63 3-6-'63	SCHUYT, N.P.	2-1-1922	Muziekmedewerker "De Waarheid". Praag, Internat. Muziekfestival.
+31-5-'63 +4-6-'63	YTTERGREN, K.	11-4-1936	Zweeds redactrice "World Youth" (WFDJ). Nam deel aan 3e Volkeltocht (1-3 juni 1963).
+1-6-'63 +9-6-'63	PLEKKER, M.	3-10-1924	Vooraanstaand Trotskist. Milaan, Wereldcongres 4e Internationale.
7-6-'63 8-7-'63	HOEKSTRA, H.J. + echtgenote	17-6-1924	Org. secr. CPN. SU, vakantie.
9-6-'63	AARTS, F.P.M. HAKS, M.J. BLOM, G. SCHIP, W.F.H.v.h.	12-10-1920 18-5-1927 17-4-1909 22-6-1918	Resp. pol. secr. NHN CPN, lid d.b. CPN, en leden distr. best. A'dam CPN. Aalst (België), feest van De Rode Vaan.
15-6-'63 27-6-'63	HULST, W.	9-12-1916	Secr. Ned.-USSR. Moskou, bespreking Vernureizen.

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb. datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
15-6-'63 19-6-'63	PIETERS, J.S.	29-6-1900	Secr. SWP en voorzitter Stichting El Djil El Djadid. Algiers, Eur. conf. hulp Algerije.
16-6-'63	SMIT, C.	11-9-1907	Lid Land. Raad Ver. Verzet 1940-1945. Luxemburg, internat. bijeenkomst verzetsstrijders.
18-6-'63 (I)	ZEGELING, H. + echtgenote en kind	13-6-1935	Stiefzoon van P. de Groot. Keerde uit de S.U. terug, waar hij enige jaren gestudeerd heeft.
21-6-'63 5-7-'63	OMMEREN-AVERINK, H.J. van DE VOS-KRUL H. + 9 anderen (communisten en pacifisten).	28-5-1913 31-12-1919	Resp. pol. secr. en voorz. Ned. Vrouwen Vereniging. Moskou, 5e congres Internat. Democr. Vrouwenfederatie.
25-6-'63	BARUCH, S.	17-2-1905	Lid d.b. CPN. SU, voor medische behandeling.
2-7-'63 23-7-'63	HAKS, M.H.	2-2-1941	Secr. ANJV. SU, reisdoel onbekend.
2-7-'63 26-7-'63	HARTOG, W. + echtgenote	25-5-1911	Lid d.b. CPN en voorz. Centrum. Warschau, vakantie.
2-7-'63 30-7-'63	OOSTERUM, G. v. + echtgenote	2-4-1913	Lid p.b. CPN. SU, vakantie.
4-7-'63 25-7-'63	HULSING, B.	28-8-1907	Kunstverslaggever "De Waarheid". Moskou.
5-7-'63 11-7-'63	SLAGTER, J.	18-5-1907	Voorz. Ned. Auschwitz Comité. Moskou, bijeenkomst Internat. Auschwitz Comité.
5-7-'63 1-8-'63	MAAS, G. + echtgenote	17-8-1913	Lid p.b. CPN. SU, vakantie.
5-7-'63 1-8-'63	IJMKERS, C.A. + echtgenote	3-9-1924	Secr. CPN-distr. best. Den Haag. SU, vakantie.
+6-7-'63 +16-7-'63	WELZEN, H. van	12-3-1893	Lid. Land. Raad Ver. Verzet 1940-1945. O. Berlijn, waarnemer Globke-proces.
14-7-'63 18-8-'63	BEKKER, F.F.	24-1-1934	Student to Moskou. Voor vakantie in Nederland.
14-7-'63 16-7-'63	BLOM, G. KORPER, S.	17-4-1909 25-9-1907	Resp. secr. en lid Land. Raad Ver. Verzet 1940-1945. Solingen, internat. bijeenk. verzetsstrijders.

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb. datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
±15-7-'63	BALK, T.	3-10-1923	Gebiedsleider voor Nederland van Jong Europa-beweging, Brussel, bespr. met leiding J.E.-bew.
±15-7-'63 (U)	FURTH, J.I. FURTH-HALVERSTAD, E.	7-7-1910 19-5-1913	Leden Ned.Auschwitz Comité.O.Berlijn, getuigen Globke-proces.
16-7-'63 (I)	HORST, S.v.d.	12-1-1936	Student te Moskou - vakantie in Nederland.
19-7-'63 (U)	SMIT, C.	11-9-1907	Lid Land. Raad Ver. Verzet 1940-1945. SU, reisleider Vernureis.
20-7-'63 (U)	HULST, C.	29-9-1932	Lid CPN. SU, reisleider Vernureis.
20-7-'63 3-8-'63	BRASSER, J. HAM, B.G. van den	2-3-1908 10-2-1912	Resp. voorz. Ver. Verzet en best. lid Sachsenhausen Vriendenkring. Tsjechoslowakije, vakantiereis verzetsstrijders.
20-7-'63 3-8-'63	GNIRREP, P.	14-5-1918	Lid werkcommissie NVR. Tsjechoslowakije, leider vakantiereis "Vrede".
20-7-'63 3-8-'63	BOSMA, J.A. en 43 anderen	16-6-'06	Secr. Centrum-58-bond. DDR, Centrum-vakantiereis.
21-7-'63 3-8-'63	HARLINGEN, J.J. van	16-12-1907	Best. lid Ned. USSR. SU, reisleider Vernureis.
22-7-'63 3-8-'63	BOEZEMAN-BOEKHOFF, W.B.	29-1-1920	Best. lid Ned.-USSR. SU, reisleidster Vernureis.
26-7-'63 (U)	LAAR, B. van	27-6-1924	Best. lid Ned.-USSR.SU, reisleider Vernureis.
30-7-'63 18-8-'63	POTHOVEN, G.	4-11-1926	Correspondent "De Waarheid" te Moskou. Terug in Ned.
2-8-'63	MÜLLER- van WEST, E. en echtgenoot	30-4-1904	Lid CPN distr.-best. A'dam. Moskou, verm. vakantie.
3-8-'63	LEEUW, A.O. de	9-6-1935	Lid hoofdbest. ANJV. Indonesië, studentendelegatie.
5-8-'63 (U)	KONING, L.H.	18-9-1899	Directeur Heiermann. Praag, verm. zakenreis.
1-8-'63 (I)	KLEIJN, J. en echtgenote	17-2-1926	Lid d.b. CPN. Terug Ned. na jaar politieke scholing in Moskou.

STAKINGSOVERZICHT JULI/AUGUSTUS 1963

- Bedrijf : Verenigde Touwfabrieken te Leiderdorp.
Aanleiding : invoeren van een nieuw tariefstelsel.
Inmenging vakbonden : erkende vakbonden bemiddelden.
Resultaat : onbekend.
Aantal werknemers : onbekend.
Aantal stakers : onbekend.
Duur van de staking : 1½ dag (1 en 2-7-'63).
- Bedrijf : N.V. Werkspoor te Utrecht.
Aanleiding : niet uitbetalen van zgn., m.i.v. 1-1-'63 ingestelde, "goedwerk-premie".
Inmenging vakbonden : directie onderhandelde met erkende vakbonden.
Resultaat : premie werd met terugwerkende kracht uitbetaald.
Aantal werknemers : ± 2500.
Aantal stakers : 110 (afdeling gieterij).
Duur van de staking : enkele uren (8-7-'63).
- Bedrijf : N.V. Kon. Textielfabrieken J.A. Raymakers en Co te Helmond.
Aanleiding : geen winstuitkering i.v.m. ongunstige bedrijfsuitkomsten over 1962.
Inmenging vakbonden : KAB bemiddelde.
Resultaat : accoord bereikt: geen winstuitkering, stakingsdagen worden doorbetaald.
Aantal werknemers : ± 850.
Aantal stakers : ± 270.
Duur van de staking : 2 dagen (8 en 9-7-'63).
- Bedrijf : N.V. Wollenstoffenfabriek Prinzen & van Glabbeek te Helmond.
Aanleiding : niet uitbetalen van een winstuitkering over jaar 1962.
Inmenging vakbonden : onbekend.
Resultaat : onbekend.
Aantal werknemers : onbekend.
Aantal stakers : onbekend.
Duur van de staking : één uur (10-7-'63).
- Bedrijf : N.V. Bouwbedrijf van Eesteren, object briefpostkantoor (a) en object Nederlandse Bank (b) te Amsterdam.
Aanleiding : a. loonsverhoging en extra vacantiëuitkering geëist
b. solidariteitsstaking.
Inmenging vakbonden : ANB/NVV onderhandelde.
Resultaat : lonen worden herberekend, 3 stakingsdagen uitbetaald en door werkgever aanhangig gemaakt kort geding ingetrokken.

Aantal werknemers : a. \pm 140; b. \pm 180.
Aantal stakers : a. \pm 140; b. \pm 180.
Duur van de staking : a. 21 dagen (10-7 tot 22-8-'63, uitgezon-
derd bouwvakvacantie van 20-7 tot 5-8)
b. 2 $\frac{1}{2}$ dag (15, 21 en 22-8-'63).

Bedrijf : Schildersbedrijf B. Kamp, object te Zaandam.
Aanleiding : extra vacantiuitkering geëist en protest
tegen ontslag 2 collega's.

Inmenging vakbonden : geen.
Resultaat : geen.
Aantal werknemers : onbekend.
Aantal stakers : 35 schildersgezellen.
Duur van de staking : 2 dagen (12 en 15 juli '63).

Bedrijf : Textielfabriek N.V. van Heek en Co te
Enschede.
Aanleiding : geen winstuitkering over jaar 1962.
Inmenging vakbonden : geen.
Resultaat : geen.
Aantal werknemers : \pm 1600.
Aantal stakers : \pm 250.
Duur van de staking : 4 uur (15 en 16-7-'63).

Bedrijf : N.V. Scheepswerf en Machinefabriek "De
Biesbosch" te Dordrecht.
Aanleiding : onregelmatige berekening van het loon.
Inmenging vakbonden : vakbonden zijn ingeschakeld.
Resultaat : onbekend.
Aantal werknemers : onbekend.
Aantal stakers : 80% van het scheepsmakerspersoneel.
Duur van de staking : 1 dag (23-7-'63).

Bedrijf : Amsterdamse Droogdok Mij.
Aanleiding : weigering van directie om te praten over
verbetering van secundaire arbeidsvoor-
waarden, terwijl aan personeel van uit-
leenbedrijven (koppelbazen) hogere lonen
werden betaald.
Inmenging vakbonden : erkende vakbonden bemiddelden.
Resultaat : geen.
Aantal werknemers : \pm 1500.
Aantal stakers : 7/8: 400 (afd. bankwerkerij en koperslage-
rij); 8/8: 250 (afd. scheepsbouw); 14/8:
gehele bedrijf; 23/8: gehele bedrijf.
Duur van de staking : één uur (7-8), één uur (8-8), één uur
(14-8), $\frac{1}{2}$ dag en weekend-ploegen (23 tot
26-8-'63).

Bedrijf : Ned. Dok- en Scheepvaartmij. te Amsterdam.
Aanleiding : Secundaire loonsverbeteringen geëist, mede i.v.m. uitbetalen van hogere lonen aan personeel van uitleenbedrijven.
Inmenging vakbonden : erkende vakbonden bemiddelden.
Resultaat : contact met koppelbazen verbroken.
Aantal werknemers : 5.000.
Aantal stakers : ± 1.000.
Duur van de staking : 2 uur (26-8-'63).

Bedrijf : N.V. Scheepswerf en Machinefabriek "De Biesbosch" te Dordrecht.
Aanleiding : loonsverhoging en niet invoeren v.h. merit-rating systeem geëist, gelet op hogere lonen van personeel koppelbazen.
Inmenging vakbonden : geen.
Aantal werknemers : 319 (afd. scheepsbouw).
Aantal stakers : 150 (afd. scheepsbouw).
Duur van de staking : één uur (26-8-'63).

Bedrijf : Scheepswerf Wilton Fijenoord te Schiedam.
Aanleiding : Onbehagen over tewerkstelling van door onderaannemers geworven losse krachten tegen hogere lonen.
Inmenging vakbonden : geen.
Resultaat : contact met koppelbazen verbroken.
Aantal werknemers : 6.000.
Aantal stakers : ± 300.
Duur van de staking : enkele uren (29-8-'63).

A G E N D A
=====

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
23 september- 8 oktober	3e Wereldbijeenkomst journalis- ten.	Gebied rond Middel. Zee	IOJ
24-28 sept.	4e Internat. conf. VVI-Bouwvak- ken.	Boedapest	WVV
28 sept.	Nationaal loonappèl.	Amsterdam	Centrum (voorm. EVC'58)
29 sept.- 3 okt. '63	7e Internat. Congres v. Archi- tecten.	Havanna	IUA
14-19 okt.	2e Wereldconf. v. Vrouwelijke arbeidskrachten.	Boekarest	WVV
half oktober	Internat. Conf. van Jeugd en Stu- denten voor ontwapening en Vrede.	Florence	WFDJ/It. org.
27 oktober	Waarheidzomerfeest.	Amsterdam	CPN
herfst	Raadszitting Wereld Vredesraad.	Warschau	WVR
november	Zitting Uitv. Comité Wereld Fed. Dem. Jeugd.	Djakarta	WFDJ
november	5e Internat. conf. Studenten reisbureaus.	Bulgarije	IUS
1963	Internat. bijeenk. v. jonge toeristen.	Hoge Tatra (Tsj.)	WFDJ
1963	Conferentie over Jeugdtoerisme.	?	WFDJ
1963	Buitengewoon congres CPN.	?	CPN
1963	Eur. conf. Verzetsstrijders Nazi-slachtoffers.	?	FIR
1963	W. Eur. Conf. jounalisten.	?	IOJ
* 30 mrt. - 4 april 1964	8e Wereldcongres Juristen.	Boedapest	IVDJ
* 10-15 april '64	3e Internat. conf. VVI-Overheid.	Praag	WVV
18-21 mei 1964	2e Internat. conf. VVI-Handel.	Warschau	WVV
* mei 1964	11e Internat. conf. VVI-Mijnbouw.	Moskou	WVV
zomer 1964	Internat. stud. conf. over ko- lonialisme.	Sowjet-Unie	IUS
1964	Internat. conf. Werkende Jeugd.	?	WFDJ
1965	9e Wereldjeugdfestival (?).	?	WFDJ/IUS

* nieuw c.q. aangevuld.